

PETALIS ET STAMINIBUS DESTITUTÆ

EPIPHYLLOSPERMÆ a).

DORSIFERÆ b).

FILICES LINN. n. 55.

Classis naturalis, in calidis regionibus frequentissima, sæpe arborea, neque nobis rara. Omnes ex terra cauliculis prodeunt in glomerem c) convolutis, & per maturitatem se explicantibus: habitus etiam nostris omnibus firmus est & ficcus, ut Filices frequentius, quam aliæ plantæ, suam figuram in lapidem fissilem imprimant.

Flores, qui quidem noti sunt d), in dorso foliorum sedent, variis locis, & non uno modo in fasciculum e) collecti. Commune est omnibus, numerosissimas capsulas celledas habere, petiolatas f), subrotundas, quas, in non paucis, per medium anulus g) articulatus, elasticus dividit. Is per maturitatem contractus, & ruptus h), capsulam cogit dissilire i), suumque fundere pollinem, qui elastica vi subsiliat k), granulis fetus innumerabilibus l). Seminalem esse, & plantam suam reproducere, experimentis innotuit MORISONI m), TOURNEFORTII n), nostrique STEHELINI, coramque phylitidis sibi succedentia habeo incrementa, quam in horti sui muris vir optimus feruerat. Nihil ergo est, cur Filicibus semen neges o). De antheris non perinde liquet. Globulos minutissimos in Polypodii operculis radios facientes Ill. SCHMIEDELIUS p) eo refert.

OPHIOGLOSSUM TOURNEFORT. t. 325.

LINN. n. 1171.

Unicus scapus floralis, aphyllus, aliquando bifidus, aut trifidus. Axis scapi ad pectinis modum apophyses utrinque transversas exigit q), superius excavatas & inferius. Ex capsulas r) feminales recipiant, quarum adeo duplex ad eum scapum ordo est. Seminales particula subrotundæ.

1685. OPHIOGLOSSUM folio unico, ovato lanceolato, obtuso.

Ophioglossum CAMERAR. *Epit.* p. 364. BLAKWELL. t. 416. RUMPF. L. XI. t. 68.

Ophioglossum vulgatum Hist. Oxon. III. p. 595. t. 5. PLUMIER. *Filic. Americ.* p. XXXVI. tab. B. f. 5.

Ophioglossum fronde ovata LINN. p. 1518.

In pratis humidis passim reperi, sub arce Tellenburg: circa Aquilejam, in imo prato Prépourri, in mont. Forclettaz, Richard, &c. In montanis Juræ GAGNEBIN, à la Combe d'Ambeffe, au Pelard, sur la Cibour. In mont. supra Münchenstein, supra Muttens, & Michelfeldæ, & circa S. Jacob. In montis Uetliberg pratis humidis. Scaphus in pratis Löningensibus.

Folium unicum, glabrum, non nervosum, amplexicaule, lanceolatum, erectum. Scapus in longissimum mucronem extenuatus. Capsulæ juniores distichæ, compressæ, quasi dimidiæ cylindri talcolæ, maturæ bifidæ, & quasi serratæ. Radices teretes, numerosæ, in inum caulem collectæ.

Subdulce est & glutinosum. Quare pro vulnerario medicamento habetur s), recentia vulnera glutinatur. Internum usum, ad drachmam in diem, adversus hernias PREVOTIUS commendavit t).

Varietates

a) RAJ. *plant.* I. p. 132.

b) *Tergifera* CENSALPINI apud FABRUM in HERNANDEZ. p. 757.

c) DILLEN. *Epb. Nat. Cur. V. VI. append.* p. 89. qo. t. 10.

d) In omnibus, etiam *Osmunda* HOOKE l. c. Add. GLEICHEN. t. 2. 24. GREW. *Anat. plant.* IV. p. 200. t. 32. PARSONS.

e) GLEICHEN t. 2. &c.

f) DuHAMEL ic. 280. SCHRADER. *micr.* p. 14. 15.

g) GLEICHEN. t. 3. 24. LEEUWENHOEK. *Phil. Transf.* obl. 297 & C. GREW. PARSONS. t. 8. f. 9. TOURNEF. t. 312. & C. HANOV. *Seltenb. II.* p. 343. DuHAMEL ic. 288. 289. 293. 294. SWAMMERDAM. p. 826. MALPIGHI f. 299. 300. SCHMIEDEL. f. 10. 17.

h) *Phil. Transf.* n. 461. GREW. TOURNEFORT. t. 315. M. N. t. 317. F. D. t. 320. GLEICHEN. t. 3. 24. SCHMIEDEL. f. 18.

i) HOOKE *Lampas* p. 48. 49. LEEUWENHOEK. GLEICHEN t. 3. SCHMIEDEL. f. 18.

k) HOOKE *Lampas* p. 49. Habet eos motus BORELLUS *Centur. III.* obl. 54.

l) In quavis capsula semina fere 100. GLEICHEN. t. 2. 24. Millia feminum in uno folio GREW ibid. In *Osmunda* minori 250. in majori 300. grana. *Anc. mem.* T. X. p. 121.

m) Præf. ad plantas BOCCONIS.

n) *Anc. mem.* T. X. p. 122.

o) Excidit DILLENIO *Epb. Nat. Cur. Cent. VI. append.* p. 59. & HENKELIO *Fior. Saturnia.* p. 66. 67.

p) TOURNEF. t. 13. 4. ad q.

q) IDEM F.

r) A.

s) TRAGUS.

t) *Medic. pauper.* p. 733.

B

XV. EPIPHYLLOSPERMÆ.

Varietates plurimas uno verbo tango.

- β. Minus C. B. Prodr. p. 150.
- γ. Anguloso folio C. B.
- δ. Bilingue folio acuto MENZEL. pugill. t. 4. Aff. hæs. Vol. I. obs. 64.
- ε. Idem folio obtuso MENZEL.
- ζ. & minimum EJUSDEM.
- η. Trilingue EJUSD. & CAMERAR. in ic.

OSMUNDA TOURNEFORT. t. 324.

OSMUNDÆ LINN. spec. p. 1172.

Axis ramosus, qui capsulæ globosæ, sessiles v), utrinque adsident. Anulus dimidius eas capsulas succingit: intus multa femina x).

1686. OSMUNDA foliis pinnatis, flabelliformibus, lunatis.
Osmunda foliis lunatis L. R. H. GARIDEL. ic. 78. SCHEUCHZER. It. I. p. 46.
 Icon en. GESNERI 156.
Lunaria minor MATTHIOLI p. 903. CAMERAR. Epit. p. 643.
Lunaria DODON. p. 139. BLAKWELL. t. 420.
Eximior COLUMN. phytobasau. p. 81.
 Icon OEDERI t. 18.

Multæ varietates.

- β. *Lunaria vulgaris* BUXBAUM. Eph. Nat. Cur. Vol. I. p. 44. t. 2. f. 8. 9. cum spica inter folia accessoria.
- γ. f. 10. 11. spica bifida.
- δ. Ramosius tum foliis repetitis, tum pediculis florigeris.
Lunaria rarior species CAMERAR. Epit. p. 644. BUXBAUM. f. 2. numerosis scapis florigeris.
- ε. Foliis magis divisis *Osmunda racemosa minor*.
- ζ. *Adiantum folio* BREYNE Cent. I. ic. 93. BUXBAUM. ic. 13.
- η. Foliis semipinnatis.
- θ. Foliis semipinnatis acute serratis BUXBAUM. f. 7.
- ι. Foliis pinnatis, pinnis lobatis, & demum pinnatis BUXBAUM. f. 3. 4. 5. 6. BREYNE ic. 94.
- κ. *Osmunda scapo caulino solitario, fronde pinnata solitaria* LINN. p. 1519.

In alpinis brevi gramine vestitis & lapidosis ubique, etiam circa *Echarpigny*. Sic in montanis *Vogelberg*, *Chasseral*, *Dolas*, *Saleva*, *Tbuiri*.

Radices, ut in *Ophiogloss*. Folium unicum in naturali planta: id pinnatum, pinnis parium octo, novem, ultima impare, omnibus ex petiolo dilatatis, flabelliformibus, fibris radiatis: cæterum crassula sunt folia, & subpulposa. Scapus floralis unicus, ramosus, ramis conjugatis, ad septem paria, & ultra. Rami simplices, aut ramosi. Ad quemlibet ultimum ramum globuli feminales duplici ordine congeruntur. Quando maturi sunt, tegunt ramulum suum, & racemum referunt.

Vires vulnerarias, & adstrictoriam ad dysenterias, ad sanguinem sistendum virtutem credas Auctoribus; magicas fabellas non credas.

Osmunda regalis in Helvetia nondum reperta est.

STRUTHIOPTERIS *Enum. plant. Helv.* BOEHMER. p. 296.

& GLEDITSCH. *ibid.* SCOPOLI p. 168.

OSMUNDÆ spec. LINN.

POLYPODII spec. TOURNEFORT.

Hinc Filici proxima, inde Acrosticho, cum quo manere posset, nisi peculiare genus mereretur. Folia nempe alia sterilia, latiora, alia angustiora profert, pinnis totis capsulis floralibus, in superficie interna, obfisis, etfi in juniore planta duæ tantum sunt lineæ, parallelæ toti longitudini pinnae, in quas capsulæ florales coacervantur.

1687. STRUTHIOPTERIS.

- Asplenon sylvestre* TRAG. p. 550. bene.
- Loucheitis aspera minor* CAMERAR. Epit. p. 665.

*) TOURNEFORT. D.

*) POWER. obs. 38.

Polypodioides

Polypodioides vulgaris, foliis angustis, &c. Hort. Florent. append. p. 163.

Osmunda frondibus lanceolatis, pinnatifidis, laciniis confluentibus, integerrimis, parallelis LINN. p. 1522. sed non est *Osmunda*, cujus capsulae maxime conspicuae & distinctae sint.

Icon OEDERI t. 99.

Filicium Polypodii folio brevioris & crassiori AMMAN. Comm. Petrop. X. p. 280.

Nobis in sylvis abiegnis non rara, ut *Graubolz*, *Lengholz* prope Bernam. Tiguri C. GESNER. In monte *Pouilleret*, *aux Pruats*, à la *Combe de Valarvon*. Circa *Wasen*. In M. *Brittenwald*, *Mürtschen* &c.

Folia in orbem disposita, ad terram reclinata, in universum Polypodii officinalis similia, nempe pinnata, pinnis oblongis integerrimis, cum nervo confluentibus, sursum curvis, mediis maximis, supernis & infernis brevioribus. Ex medio hoc cespite exiguntur folia floralia, pinnata etiam, sed strictiora & longiora, duriora, fusca, nervo medio distinguente duas strias ferrugineas, nervo & oris parallelas. Addit Cl. GLEDITSCH folia floralia annua esse, sterilia perennare, & semen cuique capsulae unicum esse, quae *Osmundae* innumera sunt.

Struthiopteris CORDI Filix angiosperma WULF. Flor. Boruss. p. 60. *Filicium* C. AMMAN. Comm. Petrop. X. p. 278. in Helvetia nondum lecta est, quam prope Jenam reperi.

FILIX.

THELYPTERIS a) RUPP. DILLEN. SCHMIEDELI.

PTERIS LINN. n. 1174.

PTERIDIUM GLEDITSCH. apud BOEHMER. p. 295.

Retinemus antiquissimum, & celeberrimum veterum nomen, cum optima classica nomina habeamus, & Filicem vocamus stirpem eius classis inter Europaeas speciosissimam. Character est, capsulas feminales in omnibus foliis habere, in lineis ad marginem & nervum parallelis.

1688. FILIX foliis triplicato pinnatis, pinnis nervosis integerrimis, ultimis lanceolatis.

Filix femina MATTHIOLI p. 291. BLAKWELL. t. 325.

Filix ramosa minor (nobis omnium maxima) pinnulis obtusis, non dentatis C. B. PLUMIER. *Filic. American.* p. XXIII. t. 5. f. 1.

Pteris frondibus supradecompositis, foliis pinnatis, pinnis lanceolatis, inferioribus pinnatifidis, superioribus minoribus LINN. p. 1533.

In asperis dumosis, sylvisque sterilibus.

Radix flava, reptatrix, multicaulis, incisa crucem refert, quam alii pro aquila habent. Caules bipedales & ultra, ad 5. pedes, ramos edunt, quorum & pinnulae ramosae sunt, demum pinnae secundae pinnulas foliaceas producant, basi lata ad vicinas pinnulas propagatas, obtusas, nervosas, duras, integerrimas, quarum extremae in unum majus semipinnatum folium confluunt, in lanceolae speciem, quae in superioribus foliis paucas ad basin pinnas adjectas habet, in supremis nullas, & sola est. Petioli fulcati, nervulus subtus hirsutus. Seminales capsulae in lineis margini parallelis: eas per aetatem contractus margo occultat. Involucrum linearum feminalium est epidermis. Capsula globosa, monosperma, petiolata b). Agriculis invisita late repit, & extirpaturis summa pertinacia resistit.

Radix viscida, subamara, & nauseosa est, uti in tota gente mucilaginosum quid & falsum est. Dulcem Filici & adstringentem radicem THEOPHRASTUS c) tribuit, & ad vermem latum addit valere. Eas laudes TRAGUS repetit, & nuperrime NICOLAUS ANDRY d), de cortice potissimum radicis locuti. Drachma una radicis tœniam expugnatam fuisse SPIGELIUS e) testis est, negant alii f). Adstringente vi pollere adparet, cum decocta cum Filice aqua corium maceratum bene ad usus humanos

B 2

præparet,

a) Θηλυπτερις diversa a Pteride, quod hæc unicum folium habeat, ex radice magna crassa THEOPHRAST. L. IX. c. 20. Filix femina, foliis ut Filicis furculosis, altioribus, quae non singula, ut illa, pedunculo fulciantur, radicibus longis, numerosis, obliquis, quae ex nigro in luteum flavescunt, & aliquae etiam rubrae sint DIOSCORID. IV. c. 179. PLINII

Thelypteris brevior, mollior, densior, singularis, non fruticosa, foliis ad radicem canaliculatis L. XXVII n. 55. alia a Dioscoridea.

b) ВОРНМЕР. ibid.

c) L. IX. c. 22. Teretes lumbricos DIOSCORIDEE.

d) Des vers p. 531.

e) Lambric. lat. p. 62.

f) ВРОУЗЕТ. educat. medic. II. p. 59.

præparet *g*), & caprillas pelles ad eam corii speciem aptet, quæ dicitur *Carduan*. Sal ex cineribus non pure lixivus, & ammoniaco similior est, cum admisto phlogisto *b*). Ad saponem *i*) tamen faciendum servit, & ex ustis radicibus sphaerulæ parantur *k*), quæ in aqua mollescunt, & pro sapone sunt. Idem sal cum arena vitra facit egregia & ductilia *l*), in Gallia *m*) familiaria, ut etiam ejus gentis Poëtæ Filicis nomine pro scyphis potorum utantur. Id mallem, quam pani *n*) admiscere, ut in Neustria solent. Porcis *o*) decet eas radices relinquere, cum aqua coctas. Neque placeret cerevisias Filice corrumpere, ad duas tertias ad maltham admista *p*). Ad rachitidem pueris substernitur.

In calidis regionibus, ut in Sicilia, vesiculæ melle plenæ huic Filici adhærent *q*).

1689. FILIX foliis duplicato pinnatis, sterilibus obtuse dentatis, floralibus ovatis integerrimis.

Adiantum album tenuifolium, *Rutæ murariæ accedens* I. B. III. p. 473.

Rutæ murariæ alpina latifolia I. R. H. SCHEUCHZER. It. VI. p. 461.

Adiantum album floridum seu Filicula petraea cripsa PLUKNET. p. 9. t. 3. f. 2.

& *Adiantum foliis minutatim in oblongum scissis, pediculo viridi* ibid. f. 3. planta adultior, & Hist. Oxon. T. III. p. 585. t. 5. f. 25.

Filix botrytis minima, seu Filicula petraea, florida, Anglica, foliis plurifariam divisis Hist. Oxon. III. p. 595. f. 14. t. 4. f. 4.

Osmonda frondibus supradecompositis, pinnis alternis subrotundis LINN. p. 1522.

In Alpibus minime rara. Incipit in subalpinis, ut in muris circa *Gutentammen*, circa *Morcle*, in valle *Urfaria*, *Lepontia*. Deinde crescit in veris alpinis, *Furcula*, *Gottardo*, montibus *Fouly*, *Jeman*, *Culand*, *Pilato*, *Pennino*, *Speluga*. &c.

Rutæ murariæ lobis accedit. Caules ramosi, pinnis primis, & primis pinnulis, nondum foliosis, sed pinnularum pinnis, aut pinnulis secundis. Earum pinnæ primæ petiolatæ, semipinnatæ sunt, extremis pinnis in retusum, & rhomboideum finem confluentibus, obtuse ferratis. Quando vero nunc femina profert, duas habet lineas florales, oram sequentes, & margo folii contrahitur, dentesque suos abscondit, ut folia convexa, subtus cava, ovata adpareant, & denique fere filiformia *r*). A *Struthiopteride* differt, quod ipsa sterilia folia fecunda fiant, & in eodem folio partem frondium sterilem habeas, partem fecundam.

ASPLENIUM *s*) LINN. n. 1178.

LINGUA CERVINA TOURNEFORTII t. 319.

RUTA MURARIA TOURNEFORTII t. 317.

TRICHOMANES TOURNEFORT. t. 315.

ASPLENIUM TOURNEFORTII t. 318.

Lineæ feminales paucae, parallelæ, ad acutum cum nervo folii angulum dispositæ, ut versus eum convergant.

I. FOLIIS REPETITO DIVISIS.

*1690. ASPLENIUM caule pinnato, pinnis imis trifoliatis, superioribus simplicibus, dentatis. †

Adiantum novum Germanicum, Rutæ murariæ facie BREYNE *Centur. I. ic. 97.*

Vera planta, au *Creux de Jeman*, supra *Morcle* & *Val de Bagnes*, *Plurix* etiam a Cl. HUBERO lecta.

Et ab *Acrosticho corniculato* differt, & a *Rutæ murariæ*. Caules, quam isti, simpliciores,

g) GLEDITSCH. *Abhandl. I. p. 33.*

b) GMELIN. *Comm. Acad. Petrop. V. p. 298.*

s) TRIEWALD. *zw. wetensk. Acad. bandl. 1742. trim. II.*

k) KORN. p. 73.

l) BOKN. *præf. med. Galen. BORRICH. hermet. sapient. p. 354.*

m) LUGDUN. p. 1224.

n) IDEM *ibid.*

o) *Recueil de la Société d'Agriculture de Tours ann. 1768 p. 106.*

p) *Drontheim. Gesell. I. p. 246. Si de hac sermo est,*

q) *BOCCONE mus. di. fific. p. 144.*

r) *PLUKNET. f. 3.*

s) *Asplenon aliqui Scolopendrium vocant (separat TRALLIANUS L. VIII. p. 562.). Foliis est multis, Scolopendriæ animalis similibus, ab una radice prodeuntibus. Nec florem, nec semen habet. Folia Polypodii modo dividuntur, subtus flavescencia, hirsuta, superne viridia DIOSCORID. L. III. c. 124. Videtur Ceterach.*

ASPLENIUM.

clores, basi nigra, uno alterove ramo, brevi, trifolio, lobato & bilobato. Reliqua folia solitaria, prima incisa, quatuor, aut paucioribus fere, denticulis, sic primorum lobi: superiora simplicia, apice breviter inciso, multo longiora & simpliciora, quam ei Rutæ. Lineæ feminales in imo folio duæ vel tres, vix quatuor, ut in exigua planta, longula.

1691. ASPLENIUM foliis laxè ramosis, ramis secundis trifoliis, superioribus semitrilobis, lobis rhomboideis, circumferratis.

Capillus Veneris DORSTEN. p. 61. b.

Ruta muraria TRAG. p. 323. PLUMIER. Filic. Americ. p. XXIX. tab. A. f. 3. GLEICHEN. t. 24. Paronychia MATTHIOL. p. 1041. CAMERAR. Epit. p. 785.

Adiantum album CORD. DIOSCORID. L. IV. TABERNEMONT. p. 796. BLAKWELL. t. 219. Icon OEDERI t. 190.

β. Varietas longiore folio, diversa a 1690.

Varietas Rutæ murariæ Wambriana VERNON. apud RAJ. Syn. III. p. 123.

α. β. Asplenium frondibus alternatim decompositis, foliolis alternis, pinnis lanceolatis, inciso-ferratis, LINN. p. 1541.

Nihil vulgatius in muris. Varietatem β. Bernæ reperi, in muris cœmeterii extra portam inferiorem.

Radices capillatæ. Folia magis divisa, laxa, neque pinnata voces. Rami primi ramosi. Rami secundi trifolii, lobis firmulis, rhomboideis, sed brevioribus, quam in 1690. obtusis, circumferratis. Sulci duo vel tres in quoque folio. Eadem natura foliolis ultimis, simplicibus, aut semibilobis, qualia frondem terminant. Capsulæ anulatæ t).

In officinas irrepsit, inter quinque plantas capillares, quæ nescio quomodo pectori amicæ creduntur, cum tamen siccæ, insipidæ, inodoræ, inertes videantur v). Si CHOMELIUS aqua, cui Ruta muraria infusa fuerat, vomitum evacuavit & sanavit, eam fortunam aut naturæ tribuas, aut aquæ calenti. HIPPOCRATIS imitator BOERHAAVIUS monet cum hydromelle infundere.

*1692. ASPLENIUM foliis triangularibus, pinnis pinnatis, pinnulis semipinnatis, lobulis ovatis, ferratis.

GESNERI ic. an. 154.

Onopteris major TABERNEMONT. p. 796.

Adiantum x) foliis longioribus pulverulentis, pediculo nigro C. B. Hist. Oxon. III. p. 588. t. 4. f. 15.

Adiantum nigrum BLAKWELL. t. 220. officinarum I. B. III. p. 743.

Asplenium frondibus subtripinnatis, foliolis alternis, pinnis lanceolatis inciso-ferratis LINN. p. 1541.

Icon OEDERI t. 250.

Varietates habet SIBBALD. Natural. Hist. of Fife p. 57. & segmentis rotundioribus PLUKNET. mantiff. p. 5.

Lugani & Curia in muris. Inter herbas Cl. CONSTANT fuit, prope Rivaz lecta; haud longe Laufanna.

Huic habitus pinnatus Filicum marium, natura dura, firma, plana. Folia semidrantalia, simpliciter pinnata, ut pinnæ ex ordine minores fiant, & totum folium in trianguli speciem coëat. Pinnæ primæ pinnatæ, pinnulæ semipinnatæ, ultimæ simplices, hæc inter se confluentes. Lobi omnes obtusi, fere ovati, a nervo inæqualiter divisi, in apice ferrati, lineis lateralibus simplicibus. Lineæ feminales albæ, ad septem usque.

Inter pectorales præcipuo loco CHOMELIUS ponit, nostris officinis ignotam.

II. FOLII PINNATIS.

1693. ASPLENIUM foliis pinnatis, pinnis ovatis, crenatis Conf. LINN. p. 1540.

α. Cauliculis nigris, adultum.

Trichomanes FUCHS. p. 796. MATTHIOL. p. 1202. CAMERAR. Epit. p. 925. BLAKWELL. t. 370.

Trichomanes officinis Polytrichon TRAG. p. 580.

Trichomanes

f) POWER. obs. 39. GLEICHEN.

g) Eas vires LUDOVICUS refutat. Oper. p. 227.

h) Adiantum pusilla gerit folia, similia Coriandri &c.

DIOSCORIDES L. IV. c. 131. Videtur Capillus Veneris. Ramuli nigri, folia Filicis ex adverso sibi contraria aspera inferius, & fusca, in faxis umbrosis PLIN. L. XXII. n. 30. hoc nostro propius.

Trichomanes seu Polytrichon officinarum PLUMIER. *Filic. Americ.* p. XXVI. tab. B. f. 1. I. R. H. t. 315. D. D. E. E.

Icon OEDERI 119.

II. Cauliculo fissō.

Trichomanes femina TABERNEMONT. p. 802.

Trichomanes ramosum I. B. III. p. 755.

β. Varietas junior, cauliculis ex albo virentibus.

Trichomanes minor mas TABERNEMONT. p. 819.

Trichomanes folio crenato SIBBALD. *Scot. illustr.* t. 7. f. 3.

II. Caule bifurcato.

Trichomanes minor femina TABERNEMONT. p. 802.

Trichomanes minus, bifurcato pediculo, longioribus foliis dentatis *Hist. Oxon.* III. p. 591. f. XIV. t. 5. f. 11.

Separat LINNÆUS & HUDSONUS. Icones tamen TABERNEMONTANI non sinunt separare.

γ. Foliis triangularibus.

Trichomanes folio pyramidalis SIBBALD. l. c. f. 4.

Trichomanes minus, alis foliorum triangularibus dentatis *Hist. Oxon.* III. p. 591. t. 3. f. 13.

Ubique ad muros, & in petrosis: varietas γ. passim in montanis.

Cauliculi juniores virides, maturi nigri, nitentes, semper cespitosi, semiprojecti, femipedales. Folia unico ordine pinnata, petiolata, in planta vulgatissima ovata, circumcrenata, minime raro etiam triangularia, cum appendice de basi utrinque exeunte. Sulci feminales tres, quatuor & quinque: per maturitatem in acervum confluent. Squama pro involucro, capsula anulata. Semina pauca.

δ. Foliis semipinnatis cristatis.

Adiantum mas TABERNEMONT. p. 797.

Adiantum maritimum, segmentis rotundioribus PLUKNET. t. 73. f. 6.

Trichomanes foliis eleganter incisīs TOURNEFORT. t. 315. F. F. Habet CAMPI *Spicileg.* p. 33.

J. GESNERUS misit, lectam in monte *Blattenberg* Glaronensium.

Insignis varietas aut diversa planta. Cauliculi, ut plerisque minorum Filicinorum, nigri, nitentes. Folia pinnata, numerosissimorum parium, sæpe tamen alterna, basi triangulari, lata; margine profunde inciso, ut pene semipinnata sint, pinnulis obtuse & eleganter serratis.

III. FOLIIS SEMIPINNATIS.

1694. ASPLENIUM foliis pinnatis, pinnis in basi dilatatis, obtusis, subtus muscolis.

Scolopendria vera TRAG. p. 551.

Asplenium MATTHIOL. p. 899. *Epist.* p. 295. CAMERAR. *Epit.* p. 640. *svæ Ceterach* I. B. III. p. 749. PLUMIER. *plant. American.* p. XXXIII. tab. B. f. 3. QUER. *Flor.* III. t. 37.

Icones BARRELIER. 1043. 1044. 1051. 1052. 604. & forte 603.

Asplenium Ceterach Scolopendria BLAKWELL. t. 216.

Asplenium frondibus pinnatifidis, lobis alternis confluentibus LINN. p. 1536.

In Helvetia australi, in Gubernio Aquilejensi, in arce S. *Tryphon*, & abunde circa *Eslez* in rupibus & muris. *Seduni* in arce *Valeria*. Supra vineas pagi *Douanne* Cl. GAGNEBIN. In valle *Oscella*, circa *Chiavennan*, &c. Prope *Dellberg* in rupibus inter *Monfarcon* & *Lieregalle*.

Concinna planta cespitem dat foliorum absque caulibus, durorum, læte viridium. Ea plus, quam semipinnata sunt, pinnis tamen late cum nervo confluentibus, ut nusquam non foliosus sit. Lineæ feminales ad nervum inclinatæ; quinæ, septenæ; in maturiori planta folia tota in parte averfa muscosa, scobe subrufa obducuntur, ut squamulæ etiam in viridi facie adpareat. Acervi squama bivalvi tecti. Semina pauca, perminuta: involucra 2) magna, quæ scobem muscosam efficiant, tota tegentem folia.

Putatum est, Splenem minuere, quod coagula hypochondriorum resolveret. Est inter quinque plantas capillares; rari tamen usus.

IV. FOLIIS INDIVISIS.

1695. ASPLENIUM petiolis hirsutis, folio longe lineari lanceolato, integerrimo, circa petiolum excisso.

Phykitis

3) GLEDITSCH.

4) HOOKER *lamp.*

Phyllitis a) MATTHIOL. p. 831. *Epit.* p. 579.

Lingua cervina officinarum C. B. PLUMIER. *Filic. Americ.* p. XXXVI. tab. A. f. 4. TOURNEF. MUNTING. BLAKSTONE p. 72.

Lingua cervina Phyllitis BLAKWELL. t. 138.

β. Varietates habet MUNTING. *phytogr.* t. 81. 82. TRIUMPHETTI *obl. ic.* 1.

Polychidem sæpe vidi, folio ex apice multifido, minus tamen specioso, quam hortensis; id vitium CAUSE ætati tribuit.

α. *Asplenium frondibus simplicibus, cordato lingulatis, integerrimis, stipitibus birsutis*, LINN. p. 1537.

In subalpinis ubique, ut circa *Interlachen, Roche à la Presse, Porte du Sex*. In Jura perinde frequens, etiam ad pedem montis, circa *antrum* prope *la Motte, à la Combe de Valanvron, &c.* supra *Muttens*. Amat rupium scrobes.

Folia simplicissima, circa erectum petiolum excissa, cæterum longe parallelis b) oris, leviter lanceolata. oris integerrimis undulatis, coriacea firmitate, prælonga, pedalia. Sulci c) florales multi, inter nostras Filices maximi, ad nervum convergentes. Involucrum bivalve: petiolus, seu anulus, in arcum flexus d), articulatus; capsula monosperma e) subrotunda f).

Subnauseosus sapor est, & salivam cogit, dum manditur, adfluere. Habita est pro planta resolvente, quæ coagula solvat, lienem diminuat: ad infusiones vulnerarias cum Helveticis herbis *Faltrank* admiscetur. Mihi videtur adstringere, eaque ratione vulnera ficcare & claudere, quæ fere communis huic toti classi proprietas est. Ad ambusta Itali folia imponunt g). Nobis in officinis vix nota est.

POLYPODIUM LINNÆI n. 1179.

GLEDITSCH. n. 1172.

POLYPODIUM TOURNEFORT. t. 316.

LONCHITIS TOURNEFORT. t. 314.

FILIX TOURNEFORT. t. 312. 313.

FILICULA TOURNEFORT.

Hoc genus in nostratibus amplius, acervos florales habet, per folii averfi superficiem dispersos, subrotundos, aut reniformes, distantes h), in lineas dispositos.

I. FOLIORUM PINNIS SUBROTUNDIS INTEGRIS,
AUT OBITER DENTATIS.

696. POLYPODIUM foliis pinnatis, lanceolatis, radice squamata.

Polypodium i) MATTHIOL. p. 1292. I. B. III. p. 746. TABERNEMONT. p. 798.

Filicula seu *Polypodium* CAMERAR. *Epit.* p. 993.

Polypodium vulgare C. C. PLUMIER. *Filic. American.* p. XXVII. tab. A. f. 2. TOURNEF. t. 316.

Polypodium quercinum BLAKWELL. t. 215.

β. Varietas minor MATTHIOL. TABERNEMONT. p. 799. *alpinum* SCREUCHZER. *It. VI.* p. 460. Prope *Culturam vallis Pragalliensis*.

Polypodium frondibus pinnatifidis, pinnis oblongis, subserratis, obtusis, radice squamata LINN. p. 1544.

Ad arborum rimas, frequentius ad muros vetustos, saxa & petras.

C 2

Radix

a) Phyllitidi folia Rumicis similia, longiora, viridiora, senu septena, recta, anteriore parte levia, a tergo penfiles quasi habent vermiculos tenues; in opacis DIOSCORID. III. c. 104. Videtur nostra.

b) TOURNEFORT. t. 319.

c) t. 320. A.B.C.C. & 319. D.

d) F. & C.

e) GLEDITSCH. apud BORHMER. p. 290.

f) TOURNEF. F.G. GREW. t. 72.

g) WELSCH. *milomim.* p. 30. *Eph. Nat. Cur. Dec. I.* ann. IV. V. *append.*

h) Pedunculus communis venosus, involucrum commune nullum, capsula polysperma GLEDITSCH. apud BORHMER. p. 292. & *metb.* p. 288. Negat anulum habere IDEM.

i) *Polypodium, Filicula*, in muscosis petris, arborum caudicibus, præsertim quercuum, palmi altitudine, Filici similis, subhirsuta, non tenui perinde divisione. Radix pilosa, in qua circhi polyporum similes, crassitie digiti minimi, colore intus herbaeo, austera aliquantum & subdulcis. Purgandi vim habet DIOSCORID. L. IV. c. 180. PLINIUS L. XXVI. n. 37. nominat *Polypodium* nostris *Filiculam*. *Polypodium* semper post aquas crescit, nullum semen facit THEOPHRASTUS L. IX. c. 22. Radix similis Polyporum; folium Filicis magnæ IDEM L. IX. c. 14. In arboribus & lapidibus MESUE p. 54. in NICOLAUM p. 167. b. SALADIN p. 259.

Radix crassa, tuberosa, squamis fuscis tecta, nigris pilis capillata. Folia semipedalia & pedalia, pinnata, pinnis latis, cum basi confluentibus, ut scapus alatus videatur, ora integra, aut obiter certe ferrata: quæque pinna longe lanceolata, obtusa. Seminales acervuli magni, flavi, rotundi. Capsulæ reniformes *k*).

Radix nauseose dulcis, gummosi extracti multum dat, ad tres octavas, resinosi paulominus. Gummosum dulce substypticum, gratum; infusum dulce *l*): tinctura spiritu vini facta cum dulcedine acris, extractum ingratum, nauseosum *m*). Gratia in extracto aquoso primo est, quod NEUMANNUS præfert, ut tamen extractum resinofum primum magis alvum ducat *n*).

Veteres inter medicamenta alvum ducentia numerabant, ut totius radicis drachmæ duæ *o*) fumerentur, & bilem *p*) potissimum putarunt educere, rusticum *q*) remedium. Dumdum autem segne *r*) esse medicamentum Cl. viri adgnoverunt, & flatus ciere *s*), unde, ut puto, opinio nata est, Polypodia, præter quernum *t*), nocere, cum non videas, quam vim purgantem ex ea arbore speres. Duas uncias infusi requiri ETTMULLERUS. Fatuos ergo & maniacos eo medicamento sanari vix expectes *v*). Succum, tamquam saponem, equidem in hypochondriacis malis ad unam alteramve drachmam fumere, BOERHAAVII consilium fuit. In ptisanis pectoralibus ad hepatis mala, in tussi falsa, adversus arthritidem *x*), & quoties longo usu virium debilitatem potest compensare, rectius adhiberi putes. Decocta cum Lino & Polypodio aqua ad gonorrhœas, ad dolores urinæ commendatur.

1697. POLYPODIUM pinnis pinnatis, pinnulis ovatis integerrimis *Emend. I. n. 5.*

Filix minor non ramosa I. B. III. p. 149. MAPP. *Alsat. ic. 7.*

Filix saxatilis, foliis non ferratis C. B. PLUKNET. t. 159. f. 3. SCHEUCHZER. *It. V. p. 425.*

Acrostichum frondibus pinnatis, pinnis pinnatifidis, integerrimis LINN. p. 1528. Conf. Cl.

MOEHRING. *Comm. Lit. Nor. ann. 1743. p. 118.* & III. SCHMIEDELIUM in iconibus.

In arundinetis & palustribus, circa Roche, Gümligen, Seedorf, Löhr &c. Ad lacum Felinum I. B. *Friedlingæ. Aux Pruats, Combe de Valanvron, &c.*

Polypodii officinalis paulum similis, radice repente, multicauli. Folia simplicia, cubitalia, pinnata. Pinnæ ovatae mucronatae, in universum non ferratae, breves, latiusculæ, nervosæ; superiores in longum mucronatum folium confluunt. Acervuli foliorum primum in cava superficie adparent, in lineis ad oram parallelis dispositi, operculo radiato: deinde extenduntur, & in lineam continuam vere parallelam confluunt, ejusque lineæ partem anteriorem margo contractus tegit. Denique totum folium inferne rubiginosum videtur, ut in Acrosticho; sed a Polypodio avelli nequit.

1698. POLYPODIUM foliis pinnatis, reflexis, pinnis ovatis, hirsutis, primis cum nervo confluentibus *Catal. Gotting. p. 3.*

Filix minor Britannica, pediculo pallidior DILLEN. *Syn. III. p. 172. n. 8.*

Filix non ramosa minor & *hyloestris* PETIT. *lett. III. à un Médecin p. 50. cum ic.*

Phyllitis minor hirsuta, pinnis variis AMMAN. *Comm. Acad. Petrop. T. X. t. 21. p. 298.*

Polypodium frondibus subbipinnatis, foliolis infimis reflexis, parvis pinnula quadrangulari confluentibus LINN. p. 1550.

Passim reperi, in Germania inque Helvetia. Ad Teufelsbrük, porro per vallem Lepontiam, ad Luganum usque. In valle Chapuisè etiam legi. In Neocomensium & vicinorum Rauracorum montosis, *aux Pruats, aux Combes de Valanvron.*

Caulis pedales & ultra, erecti, glabri. Folia pinnata, pinnis parvis, nervo, & toto sæpe folio, & oris hirsutis; primis pinnis latissime cum scapo confluentibus, ut ibi obtuse quadrangulare quadrivium nascatur. Eorum foliorum prima deorsum reflectuntur, cæterum ad tringuli modum superiora sensim minuntur. Acervuli florales luteoli. Habeo exempla, in quibus ultimæ pinnæ in continuum, fere Barbareæ simile, folium confluunt.

1699. POLYPODIUM pinnis pinnatis, conjugatis, pinnulis, ovatis obtusis, crenatis.

Filix

k) HOOKE *Lampas.*

l) NEUMAN. T. II. P. IV. p. 48. Paulo aliter CARTHEUSER.

m) NEUMAN. *ibid.* p. 49.

n) I. C. Sal falsus.

o) RUFUS p. 14. ORIBAS *Synops. I. c. 17.* MESUR p. 54.

SALADIN.

p) PLIN. ORIBAS. RHAZE ad MANSOR, III.

q) PLUMIER.

r) MESUR. MANARDUS. CHOMEL. *plantes usuelles* p. 487.

Ad quatuor infusi uncias requiri SCOPOLI p. 167.

s) In NICOLAUM I. C.

t) FALLOP. *perg. simpl. c. 52.*

v) *Mémoir. de l'Acad. des Sciences ann. 1751. p. 160.*

w) MARCELLUS c. 25.

Filix arborea y) TRAG. p. 538.

Filix petrea IV. TABERNÆM. p. 799.

Filix ramosa minor I. B. III. p. 741. MOEHRING' 1743. p. 119. *pinnulis dentatis* C. B. AMMAN. l. c. t. 22. f. 2.

II. *Filix pumila saxatilis* CLUS. Pannon. p. 705.

Filix ramosa saxatilis, *nigris maculis punctata* C. B. *Hist. Oxon.* III. sect. 14. t. 4. f. 19.

Polypodium frondibus supra decompositis, foliis ternis bipinnatis LINN. p. 1555.

Minime rara, etiam Bernæ in ipsis urbis muris nascebatur. Amplissima aux *Sublins*, & ubique in Aquilejensi dominio, in rupetribus. In valle *Geiten*, sub monte *Vogelberg*, in valle *Grindelwald* &c.

Radix teres, transversa, squamosa. Scapi pinnæ iterum pinnatæ, ordine triangulari. Pinnulæ denuo pinnatæ, lobis ovatis obtusis, crenatis, lineatis, duriusculis, extremis confluentibus & gracilescentibus. Acervi magni maturum folium totum occupant. Duriusculus habitus est & glaber. Scapus pedalis, etiam cubitalis.

*1700. POLYPODIUM pinnis & pinnulis pinnatis, subtus hirsutis, obtusis. †

Filix fontalis, latiore folio PLUKNET. p. 190. t. 180. f. 6.

Passim inter meas reperi, & fere pro initiis habui *Filiculæ fumarizæ* pinnulis. Sed differt: & ex Suecia pro fragili missa est, non eadem.

Humilis & semipedalis plantula. Caules squamosi, flavi. Folia minora, duplicato pinnata, pinnis confluentibus ovatis, nervis hirsutis, qua nota se distinguit. Majora vero folia utique habent pinnas primas, & secundas, tertiasque pinnulas novem, undecim, ovatas, ad nervum confluentes, acervis in duas lineas dispositis. Inquiratur.

I. FOLIIS PINNATIS,

II. PINNIS EVIDENTIUS DENTATIS.

FILICES TOURNEFORT.

1701. POLYPODIUM pinnis pinnatis, obtusis, dentatis.

Filix mas z) FUCHS. p. 594. MATTHIOL. p. 1290. TABERNÆM. p. 591. BLAKWELL. t. 323.

Filix mas non ramosa, dentata C. B. I. R. H. t. 311. 312. *Hist. Oxon.* III. f. 14. t. 3. f. 6.

Filix mas, pinnulis cristatis VAILLANT. t. 9. f. 2.

Polypodium frondibus bipinnatis, pinnis obtusis, crenulatis, stipite paleaceo, LINN. p. 1531. GUNNER. t. 1. f. 4.

Fabrukrant CRAMER. t. 51.

Nihil vulgatius in sylvis, etiam ad sepes. Nascitur in cespites circulares. Folium integrum cubitale, imis pinnis brevioribus, inde maximis, reliquis triangulariter decrescentibus. Pinnæ ad nervum inclinatæ, oblongæ, oris parallelis, crenatæ, mucrone obtuso. Acervuli reniformes a), sex, septem, squama tecti b) stellata, rotunda. Capsulæ ovata c), anulo elastico articulato cinctæ d). Totus habitus firmus & glaber. Scapus squamosus.

Sapor radici nauseosus, ex amaro dulcis. Decocto fetus mortuus e) expulsus est. Manipulus unus radicis, infusus in vini pinta una, laudatur ad tumorem, qui hydrophem minatur f). In medicina vix ferio adhibetur. Ad arthritidem MAJOW g). Negat ad vermes valere Cl. SCOPOLI h). Asparagos tenues esculentos esse, & laminas unguium similes ramosas, quæ bases stipularum sunt, cum polenta in panem pinfi GUNNERUS i).

Pestis pascuorum vix ullo modo potest extirpari, & latas regiones, perinde ut femina, tenet.

1702. POLY-

9) *Dryopteris* nascitur in veterum *Quercuum* musco, Filici similis, multo minore foliorum incisura, radicibus implexis, hirsutis, acutis, in dulcedinem vergentibus DIOSCORID. L. IV. c. 181. PLINIUS L. XXVII. n. 48.

10) Filici folia sine caule, sine fructu, sine flore, ex uno pediculo orbitali longitudine exeunt, multifida & lateribus pinnata, subgravi odore, radice per summa cespitum nigra, oblonga, filices multas fundente. gustu subastringente DIOSCORID. L. IV. c. 178. add. PLIN. L. XXVII. c. 55. qui gravem odorem corrigit.

a) TOURNEFORT. t. 312.

b) IDEM P. R.

c) Q. Q. Q.

d) Du HAMEL. *Physique des Arbr.* f. 291. fqq.

e) *Journ. de medec.* XII. p. 130.

f) *Supplem. aux plantes usuelles* p. 145. 489.

g) *Oper.* p. 406.

h) p. 170.

i) *Flor. Norveg.*

D

- *1702. POLYPODIUM pinnis paucis, semipinnatis, brevissimis, acute ferratis. †
Filicula alpina, foliis rotundioribus & crenatis PONTEBER. *Compend.* p. 19. SEGUIER. *Suppl.* p. 54. t. 1. f. 2.
 Planta minima, semipedalis, pedalis, simili fabrica, septem pinnarum, aut paulo ultra, quæ in vulgari sunt ad sedecim, brevium, uncialium, acute ferratarum. Hæc possit esse *Filix saxatilis pumila* II. CLUS. *Pann.* p. 705. 706. Planta non satis definita.
1703. POLYPODIUM pinnis pinnatis, pinnulis ovatis, obtusis, dentatis, dentibus imis bifidis. †
Filix mollis, seu glabra vulgari non ramosa accedens I. B. III. p. 738. VAILLANT. p. 53. t. 9. f. 4. *Hist. Oxon.* f. 14. t. 3. f. 8.
Polypodium &c. MOEHRING. *Comm. Lit. Novic. ann.* 1743. p. 119.
Polypodium &c. MULLER. *Friedrichsdal* t. 2. f. 3.
Filix non ramosa alpina, foliis, quæ ad alas rotundioribus, omnibus autem dentatis PONTEBER. *Compend.* p. 13. SEGUIER. *Suppl.* p. 53. t. 1. f. 1.
 Minime infrequens in sylvis in der Hardt, in Combaniva, &c.
 Similis maris, mollis, oris foliorum contractis, obtusis. Adultæ pinnæ duriores, semper breves & ovatae, concinne dentatae, dentibus primis incisis, reliquis integris, acutis, sine obtuso. Breviuscula folia esse solent, pinnarum circa viginti. Acervi in pinnula octo.
1704. POLYPODIUM pinnis pinnatis, pinnulis lanceolatis, semipinnatis, lobis acute bifectis, ad RUPP. p. 344.
Filix mas non ramosa, major, pinnulis angustis rarioribus, profunde dentatis, PLUKNET. t. 180. f. 4.
Filix mas non ramosa, pinnulis angustis rarioribus, profunde dentatis ibid. f. 8. melius.
Filix petraea femina I. TABERNÆM. p. 793.
Filix tenuissime & profundissime divisa, Montbelgardica I. B. III. p. 739. descriptio, cum icone *Filicis fontis admirabilis, ad marem vulgarem accedentis* ibid.
Filix mas non ramosa, major, pinnulis majusculis longioribus, in profundos denticulos divisis, *Hist. Oxon.* III. f. 14. t. 3. f. 11.
Polypodium &c. MULLER. l. c. f. 2. qui plantam misit.
Polypodium frondibus bipinnatis, pinnulis lanceolatis, pinnatifidis, acutis LINN. p. 1551.
 In sylvis nostris frequens.
 Habet longiora folia, pinnarum ad quadraginta usque paria, firmas eas, rigidiusculas, acutas, quæ priori obtusæ; pinnulis semipinnatis, parium fere decem, omnibus acute incisis bifidisque.
1705. POLYPODIUM pinnulis pinnatis, lobis semipinnatis, dentatis, aristatis Conf. ad RUPP. p. 344. †
Filix tenuissime secta ex monte Ballou I. B. III. p. 739. cum triplicato pinnata sit. A nostra paulum differt.
Filix mas ramosa, pinnulis dentatis PLUKNET. p. 180. f. 42. RAJI &c.
Polypodium &c. MULLER. f. 4. qui plantam siccam misit.
Thelypteris minor, pinnulis argute denticulatis, & molliter spinosis AMMAN. p. 301. t. 23.
 Ex synonymo PLUKNETII foret *Polypodium frondibus subbipinnatis, foliolis ovato oblongis, pinnis obtusiusculis, apice acuto ferratis* LINN. p. 1551. sed multa in hoc nomine nostræ plantæ repugnant, quæ triplicato pinnata sit.
Filix ramosa, digitata, ramulis & pinnulis longius ab invicem distantibus MAPPY p. 104. f. 8.
 In Gotthardo monte. In paludosis circa Chaux d'Abelle, Gunligen, Murtfchen, Friedlingen, die Hardt. Aux Combes de Valarvron. A la Côte de l'Avvers de Renan GAGNEBIN.
 Habitus maximus, scapus squamis fuscis tectus. Folia perfecte triplicato pinnata. Pinnula prima ad 20. habet pinnulas. Pinnula prima pinnata est, parium fere duodecim, quarum solæ extremæ confluunt. Est ubi & inferiores, ut in icone AMMANI. Ultimæ pinnulæ & ipsæ semipinnatæ, lobulis excisis, in apice argute denticulatis, aristatis. Acervuli in lobulo quinque, sex, subrotundi. Planta firma & nitida.

III. LOBULIS LAXIORIBUS, NEQUE VERE PINNATIS.

FILICULÆ TOURNEFORTII. SEQUIER. I. p. 69.

1706. POLYPODIUM duriusculum, pinnis laxè pinnatis, pinnulis bidentatis & tridentatis, argutis *Emend. I. n. 8.*

Adiantum album LOBEL. *ic. p. 810.*

Filicula fontana TABERNEMONT. p. 792. C. B.

Adiantum filicinum durius, crispum, minimum BARRELIER. *ic. 432. n. 1.*

Filix saxatilis non ramosa, minima PLUKNET. t. 89.

& *Filicula saxatilis omnium minima, elegantissima* IDEM *ib.*

Polypodium frondibus subbipinnatis lanceolatis, foliis subrotundis, argute incis, caule levi, LINN. p. 1550.

Nihil frequentius in Gubernio Aquilejensi, in muris & rupibus. *En Chapuisse.* Etiam circa *Wallenburg, Solodurum.* Bada C. GESNER.

Elegans plantula. Caulis ex omnium minimis nostratium, trientalis, semipedalis, firmus, levis, sulcatus, pinnatus, planus, nervo medio percurtus, foliis & pinnis rarter dispositis. Pinnæ & ipsæ laxè pinnatæ, quatuor, quinque parium, extremis confluentibus. Pinnulæ latæ, breves, ad semilunæ formam acute divisæ, etiam quadridentatæ, dentibus aristatis. Acervuli albo involucro, rotundi, ad quinos in una pinna, maturi totam plantam tegunt, ut in *Acrosticho.*

1707. POLYPODIUM pinnis pinnatis, laxè divisis, pinnulis semipinnatis, lobulis subrotundis, dentatis.

Filicula fontana major, seu Adiantum album, Filicis folio C. B. ex fide horti sicci.

Filicula SEQUIER. I. t. 1.

Filix saxatilis regia, Fumaria pinnulis VAILLANT. t. 9. f. 1.

Filix saxatilis, cauliculo tenui, fragili PLUKNET. t. 180. f. 5. RAL.

Adiantum filicinum, aquaticum, mollius, minimum BARRELIER. *ic. 432. n. 2.*

Polypodium frondibus bipinnatis, foliis remotis, pinnis subrotundis, incis LINN. p. 1553.

In Helvetia vulgo, in omnibus rupibus, etiam alpinis, & in muris. Bernæ in portæ superioris muris abundabat, nunc rarius. Ad arcem *Falkenstein*, circa *Milden*. Basileæ am *Spießhof*; in sylva *Chapuisse*, & alibi. Ex Anglia etiam, & ex Gallia, cum nomine *Polypodii fragilis*, accepi.

Omnino fuscus & levis cauliculus fragilis est, semipedalis, laxius pinnatus, pinnis pene conjugatis. Sic pinnulæ laxæ, neque semper ejusdem naturæ. Habeo pinnulas simplices dentatas, frequentius tamen profundius incisas; fere semipinnatas, lobulis septem, denique longiores, pinuatas; sed facile ex dentibus se contrahentibus agnoscas, ut subrotundi videantur. Acervi seminales ad septem.

1708. POLYPODIUM pinnis pinnatis, laxè divisis, pinnulis semipinnatis acutis.

Filix pinnula saxatilis, altera PLUKNET. p. 159. t. 179. f. 1.

Filix saxatilis ramosa, nigris maculis punctata (L. B.) ad RUPP. p. 344. HIST. OXON.

Polypodium frondibus bipinnatis, foliis suboppositis, pinnis laciniatis LINN. p. 1553. ob pinnulas laciniatas.

An potius *Polypodium frondibus bipinnatis, foliis pinnulisque remotis, lanceolatis, serraturis acuminatis* LINN. p. 1552?

Minime rara in alpinis & subalpinis, montanisque saxosis, etiam in Germania. Reperi in *Javernaz, Chapuisse, Interlaci*; circa *Milden, au Creux du Vent*. Circa *Ruchenette*, in valle *Valanvron, &c.* Versus *Valorbe*, sub lacu *Juratenfi*.

Plurima prioris similia; divisio laxa, pinnæ tamen pinnatis propiores, dentes in argutas spinulas exeuntes, qui priori subrotundi: anguli omnes ramorum & pinnarum cum caule acutiores, altior etiam habitus & ad cubitum, simillima tamen planta, neque facile separabilis.

*1709. POLYPODIUM pinnis pinnarum pinnatis, laxissime divisis, lobulis obtusis, dentatis *Emend. I. n. 10. IV. n. 16. †*

Felice crispo salsatile PON. Bald. Ital. p. 224.

Filicula alpina crispa C. B. SEQUIER. *Supplem. t. 1. f. 3. p. 55.*

In alpinis editioribus *Javernaz, Boulaire, Ovannaz, Prapioz, les Martinets, la Varaz, Fouly*, supra *Sas*. In alpihus *du val de Lie*.

Radices longæ, latis petiolorum initiis obsitæ. Cauliculi in basi lati, dodrantes, ra-

ro majores. Divisio foliorum multo laxior, neque conjugatæ pinnulæ, ut fere in prioribus, sed laxæ, & remotæ, alternæ: divisio etiam triplicata, ut pinnulæ perfecte pinnatæ sint. Pinnularum lobi oblongi, latescentes, pinnæ primæ quadridentatæ, sequentes tridentatæ, dentibus obtusis, bifidis, ultimæ bifidæ, trifidæ. Acervuli feminales rotundi, exigui, albi, unicus in quoque dente, cujus basin obsidet.

1710. POLYPODIUM triplicato pinnatum, pinnulis tertiis semipinnatis, lobulis bifidis,
Emend. III. n. 11. †

Filix alpina, myrrhidis facie Cambrobritannica PLUKNET. t. 89. f. 4. pinnis nimis triangulis.
Filix Rhetica, tenuissime divisa L. B. III. p. 740.

Elegans plantula reperitur in alpinis & montanis opacis. Legi in monte *Chapuisse* & sylva *Combanivaz*, in via ducente ad *Lauterbrunn*, in monte *Rugen*. In *Vallorfine*. Tenera, pedalis, sed multiplici divisione, petiolo gracili, fragili, longe nudo, tota fronde triangulari, sed late & breviter, cæterum viridissima. Primæ pinnæ triunciales, tertiæ sex linearum, oblongæ. Hæ tertiæ pinnæ semipinnatæ, etiam pinnatæ, earum lobi quini, bidentati. Acervuli florales albi, in una pinnula tres ad quinque. Cæterum pinnæ & pinnulæ fere conjugatæ, parallelæ.

IV. PINNIS APPENDICULATIS.

LONCHITIDES TOURNEFORT.

1711. POLYPODIUM foliis pinnatis, pinnis ciliatis, dentatis, appendiculatis
Lonchitis a) MATTHIOL. Epist. p. 294. aspera major MATTHIOL. p. 922. CAMERAR. Epit. p. 664.

Lonchitis aspera C. B. SCHEUCHZER. It. I. p. 42. I. R. H. t. 314.

β. *Lonchitis mas seu latifolia, aspera, minor* BARRELIER. ic. 1121.

Polypodium frondibus pinnatis, pinnis houlatis, ciliato serratis, declinatis, stipitibus strigosis, LINN. p. 1548.

In alpinis Helvetiæ, etiam in montanis abunde, in monte *Münchenstein*, in *Falconario*, in *Suchet*.

Habitus asper, reliquis Filicibus nostris durior. Scapus pedalis, pinnatus, squamis fuscis obductus. Pinnæ longe sibi æquales, paribus numerosis, curvulæ, hinc convexæ, inde cavulæ, per oras dentatæ & ciliatæ. Quæque pinna perpetuam appendicem triangularem sursum emittit, pariter ciliatam & dentatam, aliquando & inferiorem alteram. Acervuli orbiculati, ad duodecim paria, & ultra, & alii in appendice proprii. Involucrum acervorum peltatum: capsulæ petiolatæ, globosæ, monospermæ b).

1712. POLYPODIUM pinnis pinnatis, ciliatis, ferratis, appendiculatis.

α. Pinnis plurimis confluentibus in unam magnam lanceolatam pinnam.

Filix aculeata, Lonchitidi adfinis PLUKNET. p. 151. t. 180. f. 3. bene; tamen ut integer lobus sit, qui superne ex basi pinnæ producitur.

Filix mas, pinnulis latis auriculatis, spinosis PLUKNET. t. 179. f. 6.

β. Folio breviori, qualia passim reperi.

Filix aculeata, Lonchitidi adfinis RAI. Syn. III. p. 120.

γ. Pinnis fere omnibus distinctis.

Filix aculeata major C. B. Prodr. p. 151.

Filix mas, pinnulis latis, auriculatis, spinosis Hist. Oxon. III. p. 580. t. 3. f. 15. bene.

Filix mas aculeata nostras, alis expansis, muscosa lanugine rectis PLUKNET. p. 151. t. 180. f. 1.

Polypodium frondibus bipinnatis, pinnis houlatis, ciliatis, dentatis LINN. p. 1552.

Varietas prior in sylvis circa *Hinterlachen*, in colle *der Rugen*. Reliquæ in mont. *Wasserfall*, *Vogelberg*, versus *Schauenburg*, *die Hardt*, supra *Muttenz*, in *Brittenwald*.

Habitus *Lonchitidis*, foliis duris, ciliatis, sursum appendicem triangularem emittentibus paulum incurvatæ omnibus in β. primis in α. Caulis spadiceis squamis obductus, triangularis c).

ADIANTUM

a) *Lonchitis altera seu aspera, folia habet Scolopendrii, asperiora, majora, multo magis divisa* DIOSCORID. III. c. 116. PLIN. XXV. n. 88. Ad *Acrostichum*

suum MARANTA trahit ad MATTHIOL. p. 286.

MATTHIOLUS ad *Polypodium* 1685. Epist. p. 294. & c.

b) GLEDITSCH. apud BOSHMER. p. 294.

c) Conf. CL. LA CHENAL. *disf. inang.* p. 2.

ADIANTUM d) LINN. n. 1180.

TOURNEFORT. t. 317.

Acervuli feminales folitarii, ovati, tecti margine reflexo folii. Semina numerosa.

1713. ADIANTUM petiolis ramosis, foliis flabelliformibus, lobatis.

Adiantum CAMERAR. *Epit.* p. 924.

Adiantum foliis decompositis, foliolis alternis, pinnis cuneiformibus, lobatis, pedicellatis, LINN. p. 1558.

Dudum in sepibus udis pagi *Aventici* provenire CONSTANTIUS scripserat: nemo vero nostrum repererat, cum solicite quæreremus. Demum Cl. FUESSLI in Helvetia transalpina legit. In puteis, & lapidibus, atque muris udis.

Cauliculi tenues, ex purpura nigri. Ramorum petioli prægrandes, trifolii. Folia glabra, tenera, in parte posteriori dentata, flabelliformia, dilatata, aut breviter in lobos fissa, aut profundius trilobata, quadrilobata, septilobata, lobis obtusis. Acervi feminales albi, in uno dente unus, duo, involucri albo, membranaceo. Ad eos folii margo adtrahitur. Capsulæ globosæ, anulus articulatus.

In medicinam sibi viam aperuit syrupo potissimum, qui ab aqua florum aurantium vim suam accipere videtur, si quam habet. Succulentum esse Adianton, ut fere ad pondus plantæ succum edat e). Sapor vero aut odor vires non promittit.

ACROSTICHUM LINN. n. 1173.

FILICULÆ TOURNEFORT. spec.

Tota averfa folii facies polline feminali obducitur.

1714. ACROSTICHUM caule bis bifurcato.

Filix arborea TRAG. p. 537. I. B. III. p. 755.

Holocheum petraeum TABERNEMONT. p. 736.

Acrostichum frondibus nudis, linearibus, laciniatis LINN. p. 1524.

OEDERI ic. 60.

In Helvetia non rarum, etiam Bernæ, an *der Teufelsbürde*. Circa *Ellé*, *Glaronans*.

In alpebus abunde, *Lavaraz*, *Fonly*, *Gothard*. Circa *Spiez* in vineis.

Planta perispermica. Caulis sæpe curvus, sursum latescens, ut rami feminales latissimi sint, bis bifurcatus. Apex cujusque rami acute incisus, lanceolatus. Tota pars latior acervo globulorum tegitur. Involucrum lineare f) eadem longitudine.

*1715. ACROSTICHUM pinnis subtus pinnatis, squamosis, obtusis, basi utrinque appendiculata.

Lonchitis mollior, foliis Ceterach, Hispanica BARRELIER. ic. 857. 858. foliis convolutis.

Lonchitis aspera Marante CAMERAR. *Epit.* p. 666.

Lonchitis Marante MATTHIOL. *epist.* p. 294.

Acrostichum frondibus subbipinnatis, pinnis opposito coadunatis, subtus hirsutissimis, basi subdentatis LINN. p. 1527.

Circa *Ardenn* vallis *Tellinæ* Cl. DICK.

Scapus sanguinei coloris g), totus cum nervis hirsutus, dodrantalis, pedalis. Folia *Ceterach*, a quo ægre avello, viridissima, solida, pinnata, pinnis cum nervo confluentia, ovatis, extrema semitriloba. lris obtusus utrinque processus est, quorum inferior major. Linea superior rectior, inferior curva, emarginata. Tota pars averfa folii fursuraceis squamis obducitur, ut etiam in facie sterili circa marginem rubigo adpareat. Acervi feminales in ea scobe distincti, confertissimi. Mihi de-rasa scobe puncta adparent, & folium reticulatum, & vestigia aliqua involucrorum latorum, punctis circumpositorum. Scobs fit foliolis lanceolatis. Proprium mihi genus mereri videtur, cum plusculis Americanis.

CLASIS XVI.

d) *Adiantum* in aqua nunquam madescit, candidum datur & nigrum THEOPHRAST. L. VII. c. 13.

Adianton pusilla gerit folia, similia *Coriandri*, in summo incisuris divisa: cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore nitent, prætenues, palmum alti, radice supervacua: neque caulem, neque fructum, neque florem profert DIOSCORID. L. IV. c. 131.

Adiantum album a *Capillo Veneris* MESUR caulibus subrubris separat. Decocti libram ait purgare c. 12. Contra CÆLIUS *Adiantum* latinis *capillum dici Veneris tardar*. L. III. c. 5.

e) SCALIGER. in *Arist. hist. plant.* p. 88.

f) Nullum GLEDITSCH. p. 291. sed coram video.

g) *Emend.* VI. n. 9.